

بررسی ساخت مجهول تر کی آذری بر پایه ی دستور نقش و ارجاع

نساء نبی فر^۱، اصغر سلیمی^۲

۱- گروه زبان انگلیسی، دانشکده ادبیات و زبان های خار جی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تبریز، تبریز، ایران

۲- استاد یار گروه زبان انگلیسی، دانشگاه مراغه، مراغه، ایران

چکیده

چکیده این پژوهش به بررسی انواع ساخت مجهول در تر کی آذری: مجهول تصریفی ساده، انباشتی، مجهول غیر شخصی و مجهول افعال مرکب طبقه بندی می شود، بر پایه دستور نقش و ارجاع ون ولین (۲۰۰۸) می پردازد. در چنین دیدگاهی ساخت مجهول بر پایه ی نقش برتر نحوی تو جیه می شود. نقش های نحوی مانند فاعل و مفعول کار بردی در این نظریه ندارد، زیرا ا در وجه مجهول کنش گر حذف و کنش پذیر به عنوان موضوع بر تر نحوی ایفای نقش می کند. داده های این تحقیق کتا بخانه ای می باشد که به صورت تصادفی گردآوری شده و با استفاده از الگوی مجهول ون ولین (۲۰۰۸) به صورت تو صیفی تجزیه و تحلیل شده است. تحلیل داده ها نشان داد که مجهول تصریفی ساده به راحتی قابل تو جیه در چهار چوب نظری ون ولین می باشد. ولی تو جیحی برای مجهول افعال مرکب و مجهول انباشتی اصلا در این رویکرد بررسی نشده و تو جیهی هم وجود ندارد. ولی نگارنده با توجه به آموزه های این چهار چوب تو جیهی برای موارد مذکور یافته است. در مجهول افعال مرکب، بخش اسمی این افعال به عنوان کنش پذیر به عنوان موضوع بر تر نحوی عمل می کند. در مجهول انباشتی هر وند نشا نگر یکی از موضوع های درونی و بیرونی می باشد و از انجا که ساخت منطقی شکل دهنده ساخت نحوی می باشد، بنابراین این نوع مجهول به راحتی قابل تو جیه می باشد.

واژه های کلیدی: ساخت مجهول، مجهول تصریفی، مجهول انباشتی، مجهول افعال مرکب

۱-مقدمه

در میان نظریه های زبان شناختی، دو دیدگاه بنیادی در مورد آنچه زبان را تشکیل می دهد، وجود دارد. اولین دیدگاه مسلط صورت گرا^۱ است؛ که تنها به جنبه های صوری زبان می پردازد، در نتیجه تنها جنبه ی ارزشمند مطالعه را، مطالعه ی زبان شناسی می داند. این دیدگاه بیشتر با نظریه ی حاکمیت و مرجع گزینی تداعی می شود، نظریه های زایشی دیگر، دستور را به عنوان مجموعه ای از بررسی های ساختاری جملات، قواعد صوری و اصول مربوط به آن تعریف می کنند. در نتیجه، چنین نگرشی زبان را نظامی جدا شده از کاربردشناسی، معنا و فرآیندهای شناختی در کل به شمار می آورد (چامسکی، ۱۹۷۷، ۱۹۸۱).

از طرف دیگر دیدگاه دوم مربوط به زبان، منکر هر نوع ارتباط با جنبه ی صوری زبان است. این دیدگاه مربوط به نظریه های افراطی نقش گرایی، مثل هاپر^۲ (۱۹۷۵) است. در این رویکردها دستور محدود به گفتمان است؛ هر نظام، ساختاری به عنوان تجلی الگوهای پر رخداد گفتمان، گفتار به قانون مند در نظر گرفته می شود.

^۱ formalist

^۲ Hopper